

Hygien berör

SCA Hygienrapport 2008

Hygien berör

SCA Hygienrapport 2008

Innehåll

Hygien påverkar oss	5
Hygien ur ett historiskt perspektiv	7
Hygien – en tillväxtmotor för globalt välstånd	11
Hygien berör, SCA Hygienrapport 2008	15
Stora och små hygienproblem	16

Hygien påverkar oss

Hygien är en av vår tids viktigaste frågor. Samtidigt är hygien en fråga präglad av en stor okunskap. En okunskap som föder myter och som dessutom förstärks av olika sociala och kulturella tabun.

Bristen på kunskap och den tystnad som många gånger omgärdar hygienfrågan, gör det dagliga livet svårare att leva för många människor världen över. Dålig hygien påverkar vår motståndskraft och därigenom vår livslängd. Det är därför hög tid att vi tar bladet från munnen och börjar tala om hygien och hur det påverkar oss människor.

FN har utropat 2008 till det internationella sanitetsåret. Som en av världens största tillverkare av hygienprodukter har SCA ett naturligt och affärsmässigt skäl att bidra till att hygienfrågan uppmärksammas.

Tillgången till hygienprodukter är avgörande för att ge människor i utvecklingsländer ett drägligare liv. Internationella sanitetsåret belyser att man med små medel kan förbättra vardagen för många fattiga människor. Blöjor, mensskydd, toalettpapper och inkontinensskydd är både en fråga om hälsa och livskvalitet.

Hygien är en viktig fråga för utvecklingsländerna, men även i den industrialiserade delen av världen blir människor sjuka eller dör på grund av bristande hygien. Vi har därför valt att undersöka människors vanor och möjligheter att sköta sin hygien världen över. Resultatet har vi samlat i den här rapporten.

Det är vår förhoppning att på detta vis uppmärksamma såväl beslutsfattare som allmänhet om hygienens betydelse och bidra till att skapa ett ökat fokus på vad som är en av de viktigaste folkhälsofrågorna för jordens befolkning.

Jan Johansson
VD och koncernchef, SCA

Hygien ur ett historiskt perspektiv

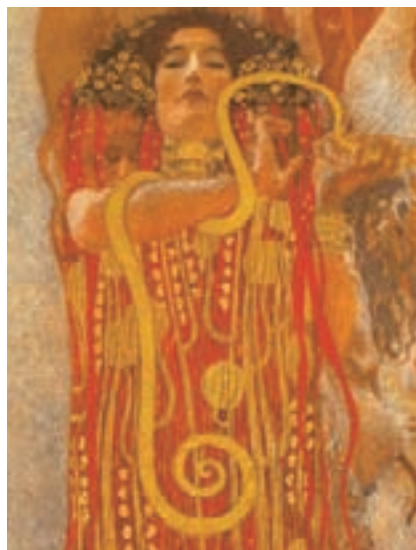
Vår attityd till hygien och renlighet har förändrats genom årens lopp. Oavsett vilken världsdel vi väljer att studera är det lätt att se hur våra hygienvanor följer den rådande kulturen tätt i spåren.

Ur kulturhistorisk synpunkt har badet i alla tider utövat ett särskilt inflytande på människornas sociala tillvaro. För många folkslag var badet nära förbundet med den religiösa kulturen och en rituell handling. Kroppens renhet ansågs liktydig med sedernas renhet. Religiösa föreskrifter ålade folk att utföra särskilda reningsbad efter vissa av kroppens funktioner, efter vidrörandet av orena föremål och efter sjukdomar. Ungefär under samma former finns bad omtalat i sanskritlitteraturen samt hos perser, egyptier med flera. Hos de nämnda folken verkar det dock mer ha varit fråga om tvagningar eller kalla dopp än egentliga bad.

Grekerna förenade badet med gymnastiska övningar och tvagning i särskilda bassänger. Ett fulländat grekiskt bad föregicks av en kraftig svettning, framkallad genom kroppsövningar eller genom upphettning med starkare värme. Det egentliga badet började med tvagningar och fortsatte därefter med varma bad i bassäng eller badkar. Sedan följde rikliga, avsvalnande översköljningar, skrapning med badskrapa och ingnidning med olja.

Förmögna romare införde så småningom det grekiska badet till sina privata lantgårdar. Först under kejsartiden inrättades de stora publika badanstalterna. Dessa badpalats fyllde en social funktion – en plats för umgänge, politiska diskussioner och skvaller.

Mycket av den antika badkulturen levde kvar ända in i medeltiden. Den svenske historikern Peter Englund berättar i sin essäsamling ”Förflutenhetens landskap” att det i finare hem inte var ovanligt med särskilda tvättrum och att det i det sena 1200-talets Paris fanns många badhus öppna för allmänheten. Under den här tiden betraktades badet ännu främst som en ritual, men med tiden fick den hygieniska aspekten allt större betydelse.²

Hygien är ett begrepp vars grundbetydelse är rengöring av kroppen eller människans omgivning. Vilken nivå av renlighet som kan anses hygienisk beror på sammanhanget. Termen kommer av Hygieia, dotter till Asklepios och gudinna över hälsa, renlighet och renhållning i den grekiska mytologin. Bilden ovan: Hygieia i Gustav Klimts målning Die Medizin från 1901.¹

1 Nationalencyklopedien. (1993) Sökord: Hygien.

2 Englund, Peter. Förflutenhetens landskap. (1991) Atlantis AB.

”De senaste hundra årens förbättrade hygienstandard har haft en avgörande betydelse för samhällsutvecklingen i den industrialiserade delen av världen”

Med kristendomen ifrågasattes hygienvanorna på nytt. Den nakna människokroppen skulle skylas – nakenhet förknippades med synd och skam – och de offentliga badhusen bannlystes. Tillgång till rent vatten var ingen självklarhet. Tvärtom betraktades vattnet ofta med misstänksamhet och många ansåg det vara direkt olämpligt att tvätta sig i. Det var egentligen först på 1700-talet, i och med upplysningstiden, som badkar och separata badrum återigen blev överklassens statussymboler.

1800-talet kom att betecknas av en nästan manisk renlighet. Man vädrade ständigt, ingen tobaksrök fick förekomma inomhus, köken var skilda ifrån sällskaps- och boningsrummen och för första gången sedan medeltiden byggdes enskilda tvättrum.

Synen på hygien har förändrats genom tiderna. Våra hygienvanor har av många folklivsforskare tolkats som ett socialt teckensystem där de upphöjda i samhället alltid omgetts av en verklig eller skenbar väldoft som en effektiv barriär mellan samhällsklasserna.

De senaste hundra årens förbättrade hygienstandard har haft en avgörande betydelse för samhällsutvecklingen i den industrialiserade delen av världen. Möjligheten att tvätta sig och sköta sin dagliga hygien har skapat livskvalitet för miljoner. Nu väntar resten av världens befolkning på att få samma möjlighet.

3 Roth, Leland M. *Understanding Architecture: Its Elements, History and Meaning*. (1993) First, Boulder, CO: Westview Press.

4 Arab.net
www.arab.net/saudi/sa_miswak.htm

5 Nationalencyklopedien. (1993) Sökord: Digerdöden.

6 Nordiska Museet.
www.nordiskamuseet.se/exhibs/showroom/hygien/

7 Englund, Peter. *Förlutenhetens landskap*. (1991) Atlantis AB.

8 Loudon, Ignaz Phillip Semmelweis' studies of death in childbirth. (2002)

9 Der Struwwelpeter. (2007) Diogenes verlag.

10 Smith, Virginia. *Clean: A History of Personal Hygiene and Purity*. (2007)

11 Björklund, Susanne. *Blöjans historia*. (2003)

12 Nationalencyklopedien. (1993) Sökord: Såpopera.

Hygienhistoria

1340-1740

Digerdödens verkningar i Europa får medeltidens folk att börja söka en länk mellan hälsa och hygien. Kläder tvättas för det mesta i kallt vatten, men de som har det bättre ställt använder hett vatten till både tvätt och bad. Det är också under medeltiden som korsriddarna tar tvålen till Europa från fjärran östern.⁵

1700-talet

Den första riktiga vattenklosetten, The Bramah Valve Closet, lanseras i London mot slutet av 1770-talet. Den bestod av en toalettskål som höll vattnet på en konstant nivå, vilket skulle hålla stanken borta.⁷

1900-1980

Under första delen av 1900-talet råder ett antibakteriellt fokus kring hygienprodukter. Man fokuserar på rengöringsmedel och blekmedel – det ska lukta antiseptiskt. Först under 1970-talet börjar man tala om mer "väldoftande" produkter. Flytande tvål, schampo, rengöringsmedel och tvättmedel luktar parfym snarare än rengöringsmedel.¹⁰

1920-talet

Såpoperan har sitt ursprung i amerikanska radiodramor som sändes under dagtid på 1920-talet. Dessa riktade främst in sig mot hemmafruvar. Sponsringen i programmen var följaktligen främst riktad till dessa, vilket medförde en stor koncentration av reklam för tvättmedel. Termen "soap opera" uppkom från det engelska ordet för tvål (och delvis även tvättmedel) "soap".¹²

200 e.Kr.

Romarna bygger offentliga bad som kallas termer. En berömd anläggning från den här tiden är kejsar Caracallas termer. De kunde ta emot 3000 badande och omfattade 12 hektar.³

600-talet

Bland muhammedanerna och många andra kulturfolk är tandhygien viktigt. Profeten Muhammed (570-632) var noga med sin dagliga tandborstning och blev ett föredöme för sina trosutövare. En del av busken *Salvadora persica* användes (och används än idag) som tandborste. Vår tids tandborste introducerades i Europa och USA först i början av 1800-talet.⁴

1700-talet

I norra Europa utvecklas en särskild badkultur med bastubad. Trots kyrkligt motstånd är det vanligt att kvinnor och män i alla åldrar badar bastu tillsammans.⁶

1840-talet

Handhygienens betydelse för hälsan var länge ökad. Ignaz Filip Semmelweiss (1818-1865), en läkare från Wien, upptäcker i mitten av 1800-talet att smittspridning kan förhindras om läkarna är noga med att tvätta händerna. När läkarna under protest tvättade sina händer sjönk dödligheten vid den fruktade sjukdomen barnsängsfeber från 40 procent till en procent. Intresset för forskning kring hygien ökar.⁸

1845

Der Struwwelpeter, av den tyske läkaren Heinrich Hoffman, ges ut. Bokens syfte är att bland annat lära barn grundläggande personlig hygien. Klipppte man inte naglarna eller håret kunde det gå lika illa som för Struwwelpeter.⁹

1957

I slutet av 1950-talet lanserar svenska Mönlycke världens första engångsblöja – Snibb-blöjan. Den var gjord av defibrerad pappersmassa som kapslades in i mjukpapper och fibervadd med ett stickat nät utanpå.¹¹

Hygien – en tillväxtmotor för globalt välstånd

I den industrialiserade delen av världen har hygienfrågan fått ökad betydelse i takt med våra förändrade levnadsvanor. Vi reser allt mer, äter allt oftare på restaurang och umgås mer i offentliga miljöer. Hygienförhållandena skiftar från land till land. Det enda vi vet säkert är att förbättrade hygienförhållanden historiskt sett alltid visat sig vara en väg till välstånd.

Människors begränsade möjligheter att kunna sköta sin hygien är idag ett av de största hindren för hälsa och ekonomiska förbättringar i utvecklingsländerna. Det dör fler barn på grund av förorenat vatten och bristfällig hygien än av krig och väpnade konflikter.¹⁵ Enligt Världshälsoorganisationen (WHO) dör det 4 500 barn varje dag i sjukdomar relaterade till dålig hygien. Omräknat i ett årsperspektiv är siffrorna ohyggliga. Cirka 3,4 miljoner döda, barn och vuxna, om året. För ett århundrade sedan var förhållandena ungefär desamma i Europa med en medellivslängd lägre än 50 år. I dag ligger medellivslängden på 78 år i Europa, enligt statistik från FN.¹⁶

Huvudorsaken till att vi idag lever betydligt längre beror främst på de medicinska framsteg som gjorts. Vi har lärt oss att hålla nere spridningen av smittsamma sjukdomar, till stor del tack vare förbättrade sanitära förhållanden. Ansedda *British Medical Journal* rankade förra året sanitet som det viktigaste medicinska framsteget sedan 1840. Det hade till och med högre rang än antibiotika och narkos i fråga om inflytande på mänskligt välbefinnande.¹⁷ Enligt WHO beror 80 procent av alla virusinfektioner direkt eller indirekt på dålig hygien.¹⁸

Endast 30 procent av jordens befolkning använder toalettpapper, därmed inte sagt att det löser hela hygienproblematiken om alla skulle börja använda toalettpapper.¹³

Ett gram avföring innehåller tio miljoner virus, en miljon bakterier, ett tusen parasiter och hundra larvvägg.¹⁴

13 The Restroom Association of Singapore.
www.toilet.org.sg

14 A guide to investigating one of the biggest scandals of the last 50 years.
Water Supply and Sanitation Collaborative Council (WSSCC)

15 Progress for children. UNICEF. (2006)

16 Gabelic, Aleksander. Den tysta katastrofen.
www.sfn.se/news.asp?newsid=763&nodeid=173&iLev=1&HasChild=0

17 *British Medical Journal*. (2007) Januari.

18 World Water Week.
www.worldwaterweek.org/Downloads/WWW_2007_Press_Kit.pdf

Det är bara sju år kvar till de av FN uppställda millennieutvecklingsmålen (MDG) ska ha uppnåtts år 2015. Enligt beräkningar som gjorts vet man redan nu att det sanitetsmål som syftar till att halvera andelen människor utan grundläggande sanitära möjligheter inte kommer att nås. Enligt FN hejdar det även framstegen i ett antal andra millenniemål, inklusive jämställdheten mellan könen i grundskolans intagning, begränsad barnadödlighet och ekonomisk tillväxt i utvecklingsländer.¹⁹

I många delar av världen är det inte fattigdom eller brist på rent vatten som är det största hindret för förbättrade hygienförhållanden. Istället handlar utmaningen ofta om att våga bryta tabun och att sprida kunskap. Ett exempel är det dagliga toalettbesöket som i de flesta kulturer omgärdas av sociala tabun. Toaletten är därmed en global hälsofråga som påverkar vår vardag på ett påtagligt sätt. Så gott som halva världens befolkning, 2,5 miljard människor, saknar tillgång till grundläggande sanitära möjligheter.²⁰

Fördelarna med förbättrad hygien är inte bara en humanitär angelägenhet utan också en ekonomisk fråga. Sjukvårdsrelaterade infektioner påverkar hundratals miljoner patienter världen över varje år. Detta skapar inte bara högre kostnader för de drabbade utan även för välfärdssamhället i stort. Dessutom leder de till förlängda vårdperioder och onödiga dödsfall.²¹ Enligt FN uppskattas den ekonomiska vinsten i ökad produktivitet och minskad hälsokostnad till åtta dollar för varje dollar som investeras i förbättrad hygien.²²

Även i den industrialiserade delen av världen blir folk sjuka eller dör på grund av bristande hygien. Ett aktuellt exempel kan hämtas ifrån sjukvården där de alltmer aggressiva MRSA-bakterierna ofta leder till utbrott av svårbehandlade infektioner på sjukhusen. Orsaken kan till stor del härledas till dålig handhygien och bristande hygienrutiner bland personalen.

Hanteringen av livsmedel liksom hygienrutiner på restauranger, livsmedelsaffärer och storkök är andra frågor som kräver större medvetenhet och nya förbättrade hygienlösningar.

Brist på grundläggande hygien är ett akut problem för kvinnor och flickor som lever i fattiga överbefolkade storstadsområden i utvecklingsländer. Många får sköta sin intimhygien i skydd av mörkret för att undvika trakasserier och hot. I många länder går färre flickor än pojkar i skolan och många hoppar av för att det inte finns tillgång till vare sig rent vatten eller separata toaletter för pojkar och flickor.

19 International Year of Sanitation.
esa.un.org/iys/

20 A guide to investigating one of the biggest scandals of the last 50 years.
Water Supply and Sanitation Collaborative Council (WSSCC).

21 WHO guidelines on hand hygiene in health care.
World Health Organization 2006.

22 A guide to investigating one of the biggest scandals of the last 50 years.
Water Supply and Sanitation Collaborative Council (WSSCC).

Hygien berör

SCA Hygienrapport 2008

Hur ser människor i olika delar av världen på hygien i vardagen? Vilka miljöer gör oss otrygga? Vilken oro, vilka tankar, är förknippade med ett vanligt toalettbesök? Hur lång tid tillbringar vi i badrummet? Hur ser vi på den personliga hygien? Den egna och andras? Var, när och hur är vi rädda att bli smittade av andras sjukdomar? Det är några av de frågor som besvaras i SCAs globala undersökning om folks hygienvanor. Några av de viktigaste frågeställningarna presenteras i nästa kapitel.

Undersökningen har initierats av SCA och utförts av omvärldsanalysföretaget United Minds med hjälp av undersökningsföretaget Cint. Nio länder har undersökts: Sverige, Storbritannien, Frankrike, Tyskland, Ryssland, Kina, Australien, USA och Mexiko. Cirka 500 personer har tillfrågats i respektive land där en nationellt representativ fördelning mellan män och kvinnor samt mellan olika åldersgrupper har säkerställts. Totalt har svar från 4 842 respondenter samlats in genom en webbpanel.

Stora och små hygienproblem

Kontrasterna mellan olika länders hygienproblematik, liksom skillnaderna mellan människors olika vardagssituation, är slående. En stor del av de hygienbesvär som befolkningen i den industrialiserade delen av världen upplever kan lätt uppfattas som lyxproblem. Särskilt i jämförelse med de grundläggande hygienbrister som råder i andra delar av världen. Men på samma sätt som en fattig människa i ett utvecklingsland kan finna värdighet i att kunna sköta sin personliga hygien, är det ett faktum att många i den rikare delen av världen mår dåligt, både fysiskt och psykiskt, till följd av bristande hygien. De personliga intrycken och erfarenheterna påverkar hur vi uppfattar världen. Att förstå vad som styr människors vardag, och hur de ser på den, kommer alltjämt att vara en avgörande framgångsfaktor på marknaden för konsumentnära produkter.

Nya marknader – nya konsumenter

År 2005 stod G6-länderna; USA, Japan, Storbritannien, Tyskland, Frankrike och Italien – tillsammans mindre än en tiondel av världens befolkning – för nära hälften av världens konsumtion. Dessa länders konsumentmarknader har dominerat hur produkter utvecklas, produceras och marknadsförs. Ländernas produktion har spridit sig till stora delar av världen och fler länder har kunnat visa upp en ökad BNP tack vare detta. Men konsumtionskraften i dessa länder har fortfarande legat kvar på en relativt låg nivå och konsumtionsmönstren har i princip följt en västerländsk modell.

Sedan det senaste sekelskiftet har det dock skett stora förändringar och fler människor på fler marknader har ökat sin konsumtionskraft. Denna förändring leder i sin tur till att dessa marknader börjar ställa krav på produkter – utifrån ett nationellt perspektiv. Företagen tvingas anstränga sig mer för att förstå de lokala förutsättningar och värderingar som styr konsumtionen.

Konsumentmarknaderna som på allvar tagit fart under det senaste decenniet representeras bäst av länder som Kina, Ryssland och Mexiko. Tillsammans med Indien, Brasilien och Sydkorea brukar de gå under namnet B6 – The Big Six.

”Tre av fyra oroar sig för att bli sjuka på grund av bristande hygien”

Dessa länder har visat upp en enastående ekonomisk utveckling som inneburit en ökad konsumtionskraft för allt fler människor. Som exempel beräknas Kina fördubbla sin per capita-inkomst de närmaste tio åren – fem gånger snabbare än Storbritannien och USA under den industriella revolutionen. B6-ländernas konsumentmarknader beräknas växa med i snitt 7,4 procent fram till 2015, tre gånger fortare än G6-länderna. Till 2025 förväntas B6-länderna till och med att ha passerat G6-länderna i samlad konsumtionskraft, med Kina på första plats och Ryssland på fjärde.

Vad som gör dessa länder till särskilt intressanta exempel är just den oerhört snabba utvecklingen. Trots ökande BNP och att fler människor får ökad välfärd lever många i dessa länder fortfarande under mycket enkla förhållanden, inte minst när det gäller hygien och sanitet. Med den utvecklingstakt som gäller idag råder dock goda förhoppningar om att den ökade välfärden kommer att sprida sig till allt större grupper av människor i dessa länder.²³

Ett orosmoln i vardagen

Trots att hygienfrågan i den industrialiserade delen av världen i de allra flesta fall inte handlar om liv och död påverkar den vår livskvalitet. Även i de fall där hygienbrister inte direkt orsakar sjukdom och fysiskt lidande kan de få allvarliga konsekvenser i form av ångest och psykiskt lidande. Oron ger oss obehagskänslor som i många fall leder till att vi avstår från naturliga och vardagliga saker som att åka buss och besöka offentliga toaletter. Dålig hygien kan helt enkelt påverka vår vardag.

I vissa av länderna i undersökningen finns särskilt stora sociala klyftor. I Ryssland, Kina och Mexiko har många på kort tid fått en relativt hög hygienstandard, medan en stor del av befolkningen fortfarande lever under betydligt enklare sanitära förhållanden. I en tillvaro med dessa kontraster blir även de välbemedlade oftare exponerade för hygienbrister vilket kan vara en ledtråd till varför till exempel 61 procent av mexikanerna ofta oroar sig för att bli sjuka av hygienskäl. USA är det land med näst flest oroade då 29 procent av amerikanerna ofta oroar sig för att bli sjuka av dålig hygien.

Olika uppfattningar om hälsorisker

Tre fjärdedelar av de tillfrågade i undersökningen har upplevt oro för att bli sjuka på grund av bristande hygien. Allra mest oroar man sig för bristande handhygien på toaletten.

Vilka hygienrisker oroar sig världens befolkning mest över?

1.	Bristande handhygien i samband med toalettbesök	47 %
2.	Bristande handhygien vid matlagning/måltider	45 %
3.	Felaktig hantering av livsmedel vid matlagning	38 %
4.	Smittorisken i kontakt med andra människor	34 %
5.	Att köket inte rengörs regelbundet	26 %
6.	Att toaletten/badrummet inte städas regelbundet eller tillräckligt	25 %
7.	Att inte duscha/bada regelbundet	20 %
8.	Smittorisken i kontakten med djur	19 %
9.	Att inte tvätta kläderna tillräckligt ofta	8 %

²³ The Rise of the Multi-Polar World. Accenture Policy and Corporate Affairs. (2006)

Sjukdomar som kan smitta via händer

1. Salmonella
2. Stafylokocker
3. Streptokocker
4. Svampbakterier
5. Matförgiftning
6. Maginfluensa/magsjuka
7. Höstblåsor
8. Springmask
9. Svinkoppor
10. EHEC
11. Förkylning
12. Hepatit A
13. Ringorm
14. Toxoplasmos

Källa: Smittskyddsinstitutet – Swedish Institute for Infectious Disease Control

Därefter följer oro för bristande hygien vid matlagning och måltider samt oro för att bli smittad av andra människor i ens omgivning.

Samtidigt finns det stora skillnader, mellan de olika länderna, i hur man upplever hälsorisker. Amerikaner hör till dem som känner störst obehag inför att dricka ur andras glas eller flaskor samt att använda samma toalett-handduk som andra. På samma sätt verkar amerikanerna känna obehag inför att kindpussas och kramas när de träffar folk och 21 procent känner obehag när de kysser någon, vilket är näst högst i undersökningen. Mot detta kan man ställa det faktum att USA är långt ifrån det land som rankar smitta från människor högst som hygienrisk, vilket visar på att kulturella faktorer spelar precis lika stor roll som hårda fakta i det vardagliga hygienbeteendet.

Nästan åtta av tio mexikaner upplever dålig hygien vid matlagning och måltider som ett av de största problemen. Mexikanerna är dessutom de som i störst utsträckning upplever hygienrisker med att inte duscha eller bada tillräckligt ofta. Ryssar och kineser utmärker sig genom att de upplever kontakten med djur som betydligt farligare än vad genomsnittet gör.

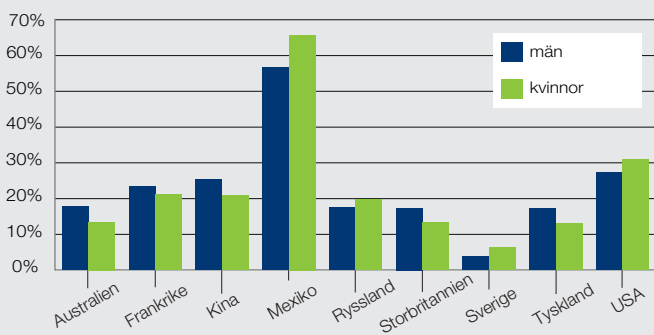
Totalt sett är Sverige det land där hygien och sjukdomar upplevs som minst problematiskt. Hälften av svenskarna oroar sig aldrig över sjukdomsrisker i samband med hygien och endast fem procent gör det regelbundet.

Det smittsamma handslaget

Handhygien hamnar högst upp på listan över vad som anses vara en hygienrisk bland de tillfrågade. Enligt undersökningen är vi dock generellt sett ganska duktiga på att sköta vår handhygien. Hela 95 procent uppger att de tvättar händerna när de är på toaletten. Kvinnor tvättar dock händerna betydligt oftare än män. Hela 64 procent av kvinnorna tvättar händerna mer än sex gånger per dag vilket kan jämföras med 48 procent av männen.

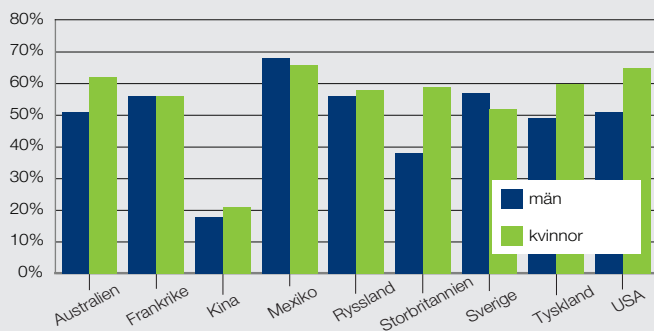
Värt att notera är också att man verkar vara mer noggrann med handhygien i samband med måltider i de länder där oron är störst över hygienrisker, det vill säga Ryssland, Kina och Mexiko. I dessa länder tvättar nio av tio händerna innan man äter, vilket kan jämföras med Sverige där knappt sex av tio är lika noggranna. USA, tillsammans med Storbritannien och Australien, är det land där flest tycker att det är acceptabelt att äta med händerna. Man verkar dock inte vara mer noggrann med handtvätten innan måltider. Andelen amerikaner som tvättar händerna innan är samma andel som snittet.

Oror sig ofta för att bli sjuka på grund av bristande hygien

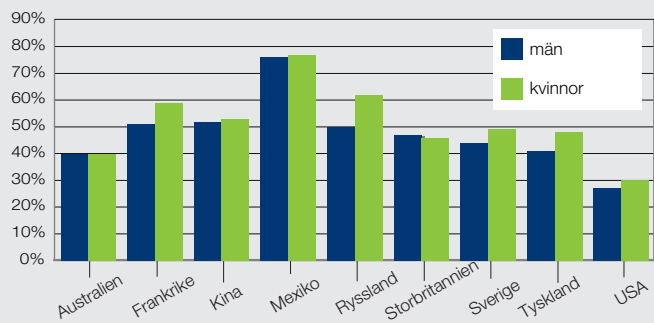
75 procent av de svarande i undersökningen har någon gång upplevt oro för att bli sjuk på grund av dålig hygien. I Mexiko är oron störst medan den är minst i Sverige, där hälften av svenskarna aldrig oroar sig. Vi bör se oron både utifrån den typ av sjukdomar människor löper risk att drabbas av på olika platser i världen och vilka de mest påtagliga hygienbristerna är i dessa länder. Sociala skyddsnet vid sjukdom, eller brist på sådana, är givetvis ytterligare en dimension av frågan som är värd att beakta.

Oror för bristande handhygien vid toalettbesök

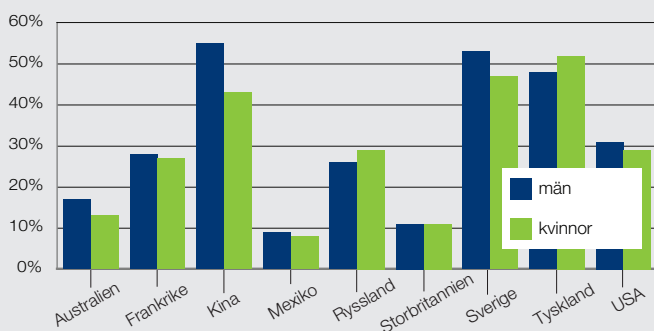
Trots att man i olika länder ser olika på riskerna med bristande handtvätt vid toalettbesök, svarar nästan alla (96 procent av kvinnorna, 93 procent av männen) att de alltid tvättar händerna efter toalettbesök. Hur man ser på riskerna skulle kunna vara en fingervisning om hur verkligheten ser ut. Vi vet till exempel att människor i allmänhet överdriver utsagan kring sitt handtvättbeteende (se sid 23).

Oror för bristande handhygien vid matlagning och måltider

I Mexiko, som har ett särskilt varmt klimat, ser nästan åtta av tio tillfrågade bristande hygien vid matlagning och måltider som en av de största hygienriskerna. Män och kvinnor verkar oroas lika mycket, med undantag för Ryssland där tolv procent fler kvinnor upplever detta som en av de största riskerna.

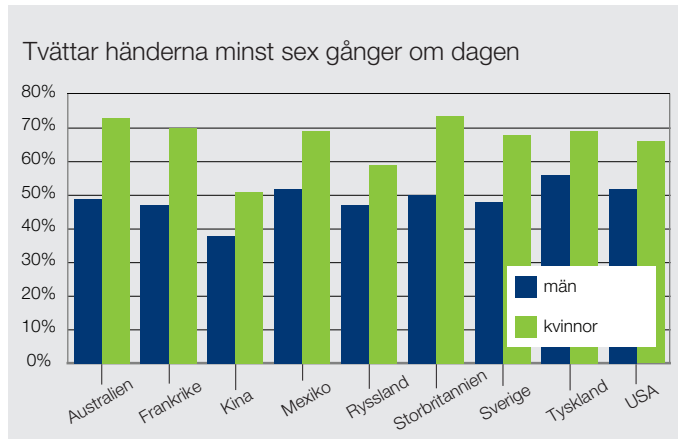
Oror för att bli smittad i kontakt med andra människor

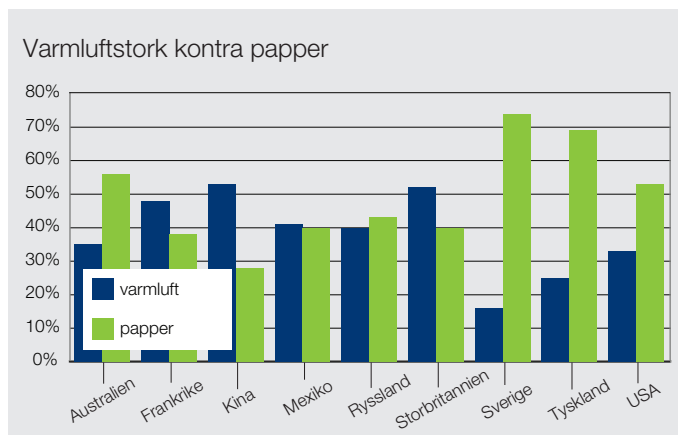
I Kina, som är bland de länder som rankar smittorisken i kontakt med andra människor högst, känner 30 procent obehag när de kysser någon. I Ryssland oroar man sig mer över hygienriskerna i kontakt med djur än med människor, vilket de är ensamma om i undersökningen.

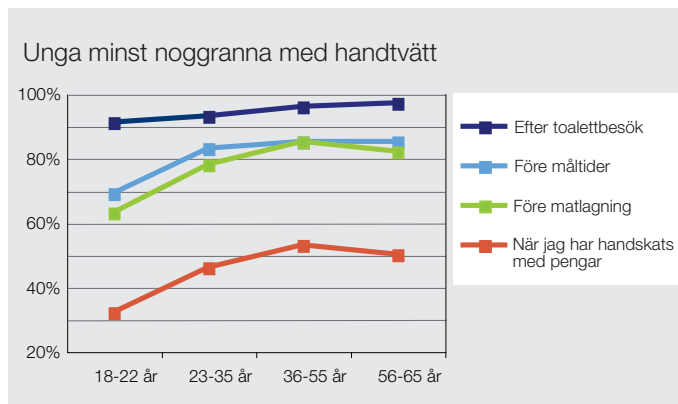
Enligt en engelsk studie, där handtvätt med pappershanddukar jämförts med handtvätt med lufttork, minskar mängden bakterier med 42 procent vid användning av pappershanddukar, medan lufttorken istället ökar mängden bakterier med 50 procent.²⁴ Lufttorken är dock fortfarande det mest populära alternativet vid besök på offentliga toaletter bland de svarande i Kina, Frankrike, Storbritannien och Mexiko.

Kvinnor tvättar händerna betydligt oftare än männen och man tvättar händerna allt oftare ju äldre man blir. I Tyskland tvättar man händerna oftast, var fjärde tysk tvättar händerna mer än tio gånger per dag. Storbritannien står ut som landet med de största skillnaderna mellan män och kvinnors beteende, 24 procent fler brittiska kvinnor än män tvättar händerna minst sex gånger per dag.

I Sverige och Tyskland vill en klar majoritet av de tillfrågade i undersökningen använda papper att torka händerna med efter toalettbesöket.

Att de unga slarvar med handtvätt och att noggrannheten ökar ju högre upp i åldrarna man kommer kan givetvis tolkas som att visheten kommer med åren. Samtidigt pekar det på att behovet av utbildning och upplysning kring hygienfrågor finns kvar.

24 Hand drying: A study of bacterial types associated with different hand drying methods and with hot air dryers. University of Westminster. (1994)

Hotell och restauranger oroar vid utlandsbesök

Oron för att hotellen utomlands inte håller en god hygienstandard är det vanligaste bekymret vid utlandsresor, följt av oron inför dålig kökshygien på restaurangen man besöker. Människor i olika åldrar känner generellt sett samma oro över hygienfrågor på resa utomlands, men när det kommer till hur det egna hygienbeteendet ska uppfattas utomlands är unga människor mest ängsliga. Högre upp i åldrarna ökar istället oron för dålig hygien på just hotell och restauranger.

Det ångestladdade toalettbesöket

Den offentliga toaletten är förknippad med obehag i de flesta länder. Mer än hälften av männen och 70 procent av kvinnorna avstår ofta från att besöka en offentlig toalett.

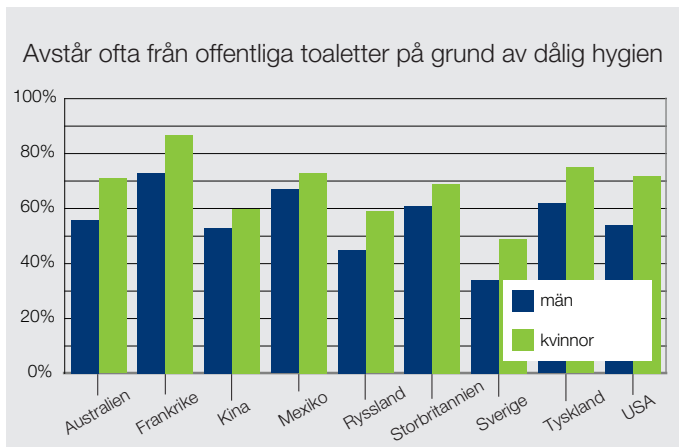
Rädslan för toalettbesöket kan dock i många fall vara överdriven. En internationell studie från 2007 där man undersökte hygien i hemmet och offentliga miljöer visar att det ofta är mindre bakterier på allmänna toaletter än vad det är i det privata köket.²⁵ Dessutom har ofta lampskärmar, dörrhandtag och skärbrädor ytor med fler bakterier än en privat toalett.

Handtvätt efter toalettbesök

En amerikansk observationsstudie visar på en stor skillnad mellan vad vi säger och vad vi faktiskt gör. Hela 91 procent säger att de alltid tvättar händerna efter toalettbesöket, men studien visar att det egentligen bara var 80 procent som faktiskt gjorde det.²⁶ Sämst på handhygien är männen där knappt tre av fyra såg till att tvätta sig efter att ha utrettat sina behov.

Länderna där oron för offentliga toaletter är störst

1.	Frankrike	80 %
2.	Mexiko	70 %
3.	Tyskland	65 %
4.	Storbritannien	65 %
5.	Australien	64 %
6.	USA	63 %
7.	Kina	56 %
8.	Ryssland	52 %
9.	Sverige	41 %

25 The Hygiene Council. (2006)

www.hygienecouncil.com/work.shtml

26 Harris Interactive: A Survey of Hand Washing Behavior. (2005)

American Society for Microbiology.

”Inkontinens är det största sociala tabut på hygienområdet”

Rädslan påverkar våra liv

Nästan en tredjedel av kineserna avstår ofta från att äta middag hos bekanta på grund av hygien och var tredje amerikan och kines undviker att åka kollektivt av samma skäl. Överst på listan över vad som framkallar obehag hamnar andra människors spottande och nysande. Något så romantiskt som en kyss kan tydligen också framkalla obehag. Enligt undersökningen känner tre av tio kineser obehag när de kysser någon. Minst rädd är man i Sverige där bara fem procent känner obehag i samma situation.

Sociala tabun

Tabun och skamkänslor styr fortfarande i hög grad vårt hygienbeteende. Många människor mår dåligt för att de inte kan prata om sina problem och på grund av obehaget att behöva köpa de hygienprodukter som inte bara gör vardagen dräglig utan som också kan bidra till att höja deras livskvalitet.

Inkontinens är det största sociala tabut på hygienområdet, vem man än frågar. Det är det ämne som flest tycker är pinsamt och obehagligt att prata med andra om. Denna fråga har och kommer också att få ökad betydelse i takt med den växande gruppen seniorer i samhället. I egenskap av världsledande företag inom inkontinensprodukter har SCA en stor uppgift i att förbättra livskvaliteten och bidra till ett värdigt åldrande för fler.

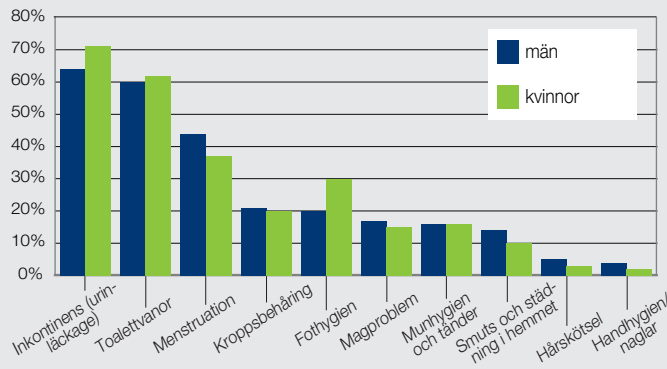
Att många med hygienproblem lider i det tysta på grund av sociala tabun bekräftas också i undersökningen. USA är ett bra exempel på att det finns ett behov av att fortsätta utbilda och upplysa om dessa frågor även i västvärlden. En fjärdedel av de tillfrågade tvekar inför att tala om sina besvär med en läkare.

Kulturella skillnader

När det gäller tabubelagda ämnen finns också stora kulturella skillnader. Nästan en femtedel av fransmännen kan inte tänka sig att prata om sin hårvård med någon annan, medan det totalt sett bara är fyra procent av de tillfrågade som inte vill det. I Mexiko tycker nästan hälften att det är pinsamt att prata om sin fothygien och i Kina anses det mycket genant att tala om kroppsbe håring. Tyskar är de som mest fruktar att behöva prata hygienproblem med sina kollegor.

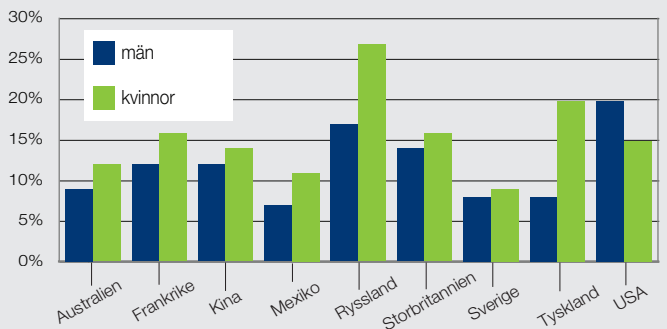
Amning är fortfarande en kontroversiell fråga på många håll i världen. Fyra av tio ryssar anser att det inte är acceptabelt att kvinnor ammar öppet. Motsvarande siffra för samtliga länder är 23 procent. Det mest ”amningsvänliga” landet i undersökningen är Australien där endast sju procent finner

Pinsammast att tala om

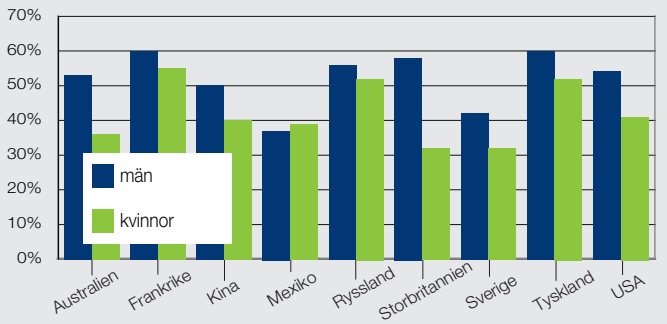
Inkontinens är den mest känsliga hygienfrågan för de svarande och den är känsligast för kvinnor. Hela 71 procent av kvinnorna jämfört med 64 procent av männen ser det som en fråga de absolut inte skulle kunna prata med andra om. Egentligen är det anmärkningsvärt när man tänker på att det är något den drabbade inte bär något som helst ansvar för i motsats till exempelvis munhygien eller hårskötsel.

Kan inte tala med sin partner om hygienbesvär

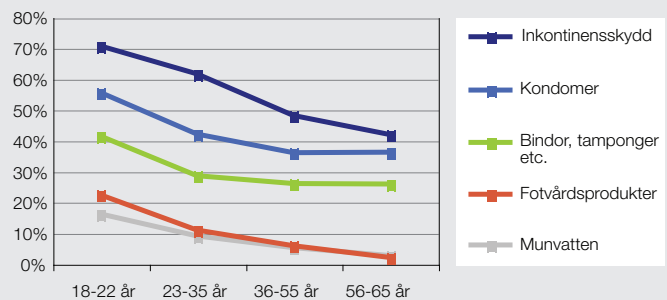
Sett över alla länder är ens partner den man helst vänder sig till för att tala om hygienbesvär. Men en fjärdedel av de ryska kvinnorna upplever att de inte kan prata med sin partner. Den största skillnaden mellan kvinnorna och männens svar finns i Tyskland där männen har betydligt lättare att vända sig till sin partner än vice versa.

Kan inte tala med sina vänner om hygienbesvär

Även om vänner ofta är de man först anförtror sig till upplever nästan hälften av de svarande att de inte kan prata med sina vänner om hygienproblem. Fransmännen är de som i högst grad lider i tysthet, nästan sex av tio anser sig inte kunna prata med vännerna. I Sverige verkar man ha en mer avslappnad attityd, fler än 60 procent av svenskarna pratar om sina hygienproblem med vännerna. Störst skillnad mellan könen har Storbritannien där nästan dubbelt så många män som kvinnor känner att de inte kan prata med vännerna.

Mindre pinsamt ju äldre man blir

Trenden i svaren är att unga människor upplever det som mer besvärande, än äldre, att köpa hygienprodukter. Tendensen är tydlig i svaren, från produkter som inkontinensskydd, som de flesta finner ett visst obehag i att köpa, till mindre känsliga som munvatten och fotvårdsprodukter.

I vilka länder städar man mest?

1. Mexiko
2. Kina
3. Storbritannien
4. Frankrike
5. Australien
6. USA
7. Ryssland
8. Tyskland
9. Sverige

Var i hemmet är det viktigast att hålla rent?

1. Köket	87 %
2. Badrummet	78 %
3. Toaletten	74 %
4. Sovrummet	23 %
5. Vardagsrummet	14 %
6. Hallen	3 %
7. Källaren	1 %
8. Annat	1 %
9. Vinden	0 %

Mäns och kvinnors städvanor skiljer sig mest åt i USA och Frankrike medan de är mest likartade i Sverige och Mexiko. En fråga som förenar människor världen över är den om vilka delar i hemmet som är absolut viktigast att städa. Svaren där är anmärkningsvärt lika – oavsett land och världsdel.

amning på offentlig plats oacceptabelt. Skillnader mellan könen förekommer också. Medan kvinnor tycker att det är känsligare att tala om inkontinens än män så tycker männen att det är jobbigare att tala om menstruation. Närmare hälften av männen tycker också att det är obehagligt att behöva handla bindor och tamponger. De flesta tillfrågade, 85 procent, kan ändå tänka sig att prata med sin partner om olika hygienfrågor, medan bara nio procent kan tänka sig att tala med främlingar och nya bekantskaper om detta.

Att vissa hygienrelaterade ämnen är tabubelagda ställer till stora problem, inte minst för kvinnor i olika delar av världen. Många kvinnor hindras att gå i skolan eller arbeta de dagar i månaden de har sin menstruation då det råder brist på sanitetsprodukter.

Hygien – allt mer en statusfråga

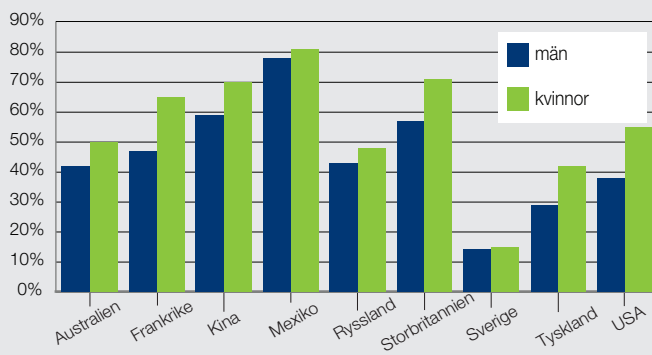
Intresset för det yttre ökar i samhället och vi lägger ner allt mer tid på såväl det egna utseendet som att ha ett snyggt och välstädat hem att visa upp.

Av de tillfrågade i undersökningen städar 85 procent sina hem minst en gång i veckan. Undantaget är svenskarna. Nästan hälften av dem städar bara högst varannan vecka.

Den sparsamma svenska städningen kontrasterar skarpt mot Mexiko där 80 procent av hushållen städar minst två gånger i veckan. Majoriteten tycker att köket är det viktigaste rummet att hålla rent, därefter badrummet och toaletten. Kina sticker ut genom att prioritera sovrummet nästan lika högt som toaletten och USA genom att sätta städningen av badrummet främst.

När det gäller hur man upplever hygien i andras hem tycker merparten att andras smutsiga toaletter och badrum är äckligast. I Sverige gillar man inte heltäckningsmattor, i Mexiko tycker många att det är ohygieniskt med husdjur och i Ryssland vill man gärna slippa andras smutsiga golv.

Städar minst två gånger i veckan

Kvinnor ser ett städat hem som en viktigare hygienfråga än vad männen gör. Det verkar också finnas en tendens att ju mer högtbildad man är desto mindre tid ägnas åt att städa hemma. De som har lägre utbildning värderar städning och renhet i hemmet högre men oroar sig generellt mindre för hygienfrågor människor emellan.

Hel och ren – en definitionsfråga

Att rengöra kroppen och platsen där man bor är och har varit en av de mest grundläggande och centrala delarna i mänsklig kultur. I vissa kulturer har gränsen varit flytande mellan kosmetisk hygien och hygien som en hälsofråga.

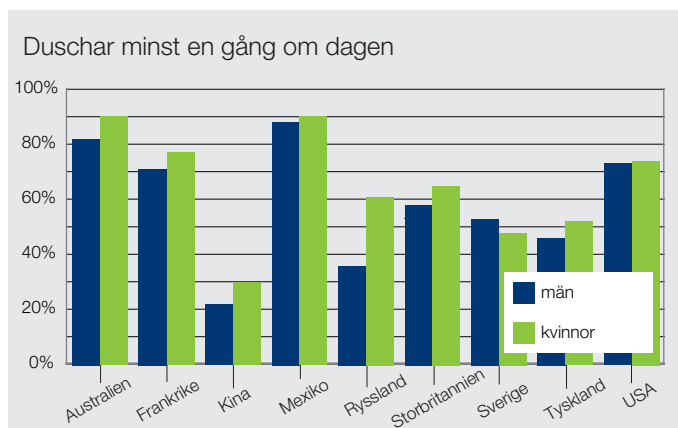
Duschen eller badet har inte alltid varit en självklarhet och skillnaderna mellan olika länder är fortfarande stor. Nästan hälften av kineserna duschar två gånger i veckan medan mexikanerna betraktar duschen som en central del av den personliga hygien. Hela 89 procent duschar minst en gång om dagen.

Att förändrade sanitära förhållanden även förändrar människors förhållningssätt till hygien framgår till exempel då folkhälsoforskare noterat att människor i den industrialiserade delen av världen är känsligare för starka dofter. I Ryssland, Kina och Mexiko svarar man att dålig hygien främst syns, medan man i resten av länderna anser att det är lukten som avslöjar dålig hygien.

Vår strävan efter välbefinnande

Det finns stora skillnader mellan hur personlig hygien värdesätts. Både vad människor sätter värde på och hur högt man värderar det. Ryska kvinnor har störst krav på sig från omgivningen vad gäller yttre skönhetsattribut; smycken, smink och rakade ben. Undersökningen visar också att ryska kvinnor är de som värdesätter dessa attribut högst för sitt eget välbefinnande. Mexikanerna ägnar mest tid åt

”Generellt sett duschar kvinnor något oftare än män”

Generellt duschar kvinnor något oftare än män, med ett intressant undantag i Sverige där något fler män än kvinnor anger att de duschar minst en gång om dagen. Hur ofta man duschar förändras lite med åldern. Här sticker dock Kina och Storbritannien ut. I Kina duschar de yngsta långt mer än de äldre. I Storbritannien är det istället de allra yngsta som duschar minst.

Idealmannen

När både män och kvinnor tillfrågas ska den ideala mannen:

1.	Ha kort hår	89 %
2.	Ha kortklippta naglar	86 %
3.	Vara renrakad	82 %
4.	Ha naturlig hy utan krämer	67 %
5.	Inte bära smycken	55 %
6.	Använda parfym	51 %

Idealkvinnan

När både män och kvinnor tillfrågas ska den ideala kvinnan:

1.	Ha rakade ben	84 %
2.	Bära smycken	70 %
	Använda parfym	70 %
4.	Ha långt hår	69 %
5.	Ha uppsatt hår	55 %
	Inte använda smink	55 %
7.	Använda hudkrämer	51 %

morgontoaletten medan svenskar och kineser verkar vara mindre nogräknade. I Mexiko tycker 74 procent att män ska dofta parfym mot bara 24 procent av kineserna.

Undersökningen visar tydligt att människor i alla länder sätter stort värde vid det personliga välbefinnandet. Hela 98 procent tycker att det är viktigt att ha en fräsch andedräkt och 86 procent tycker det är viktigt att dofta gott.

Människans välbefinnande är också något som alltmer återspeglar sig inom utvecklingen av hygienprodukter. Utvecklingen baseras på ett helhetstänkande där hygien, hälsa och välbefinnande är lika viktiga. Det handlar också om komfort, ergonomi och design, samt naturligtvis de medicinska aspekterna. Exempelvis ska produkterna vara skonamma mot alla former av allergier.

En viktig fråga idag – och imorgon

Hygien berör oss alla på olika sätt. Förbättrade hygien- och sanitetsförhållanden ger människor värdighet, identitet och stolthet. God hygien bidrar även till att minska smittspridningen i världen och skapar i förlängningen bättre hälsoförhållanden och en starkare samhällsutveckling.

Med ett ökat välstånd får vi ett friskare samhälle som är enklare och mer behagligt att leva i.

Initiativet till genomförandet av den här undersökningen är en del av SCAs ansvarstagande i hygienfrågan. Genom att ta upp viktiga frågeställningar och redovisa undersökningsresultat hoppas vi öppna för en dialog kring frågor om hygien och sanitet.

SCA i korthet

SCA är ett globalt hygien- och pappersföretag som utvecklar, producerar och marknadsför personliga hygienprodukter, mjukpapper, förpackningslösningar samt skogsindustriprodukter.

SCA är världsledande inom inkontinensprodukter med det globala varumärket TENA. Inom personliga hygienprodukter tillverkar och marknadsför vi även blöjor och menstruations-skydd under de välkända varumärkena Libero, Libresse, Saba, Libra, Drypers, Nana och Bodyform.

Inom mjukpapper utvecklar och producerar vi toalettpapper, hushållspapper, näsdukar och servetter samt kringutrustning till konsumenter och storförbrukare. Exempel på varumärken är Tork, Tempo, Zewa, Regio, Velvet och Sorbent.

Våra förpackningslösningar innefattar konsumentförpackningar, skyddsförpackningar, industriförpackningar och transportförpackningar. Skogsindustriprodukter omfattar tryckpapper, massa och virke och är en viktig del i koncernens råvaruflöde. SCA är Europas största skogsägare.

Marknad

Europa och Nordamerika är SCAs huvudmarknader, men koncernen har även starka positioner inom framförallt hygiensegment i Latinamerika, Asien och Australien. Fortsatt expansion sker i huvudsak i Asien, Latinamerika samt Central- och Östeuropa. SCAs tio största marknader är i storleksordning: Tyskland, Storbritannien, USA, Frankrike, Sverige, Italien, Nederländerna, Spanien, Danmark och Australien.

Miljö

SCAs produkter består nästan uteslutande av förnybara och återvinningsbara material. Bolaget använder lika stor del returfiber som färsk vedfiber i produktionen.

SCA i siffror

- 50 000 anställda
- Tillverkning i 60 länder
- Försäljning i ett 90-tal länder
- Årsomsättning 106 miljarder SEK (2007)
- Andel av nettoomsättningen 2007, per affärsområde: Personliga hygienprodukter 21 procent, Mjukpapper 31 procent, Förpackningar 31 procent och Skogsindustriprodukter 17 procent.

Omslag: <http://www.garrisonphoto.org/> - stock.xchng, sid 4: Henrik Bonnevier/ linkimage, sid 6: Jan Håkan Dahlström/Bildhuset/Scanpix, sid 9 (tv): Lluís Real/AGE/Scanpix, sid 10: Skip Nall/Getty images, sid 11: Curt Carnemark/ Scanpix Denmark, sid 12: Peter Steffen/Scanpix Sweden, sid 13: Rui Vieira/ PA PHOTOS/Scanpix Sweden, sid 17: Gerry Johansson/ linkimage, sid 18: Maria Annas/bildhuset/Scanpix, sid 20: Ericka McConnell/Jupiter Images/Scanpix, sid 22: Derek Shapton/Masterfile/Scanpix, sid 27: Graham French/Masterfile/Scanpix, sid 28: Juliana Yondt, sid 31: Magnus Mårding/linkimage.

Produktion: Prime. Tryck: Wassberg + Skotte Tryckeri AB, Stockholm. 2008.

SCA-kontakt: Bodil Eriksson, informationsdirektör, SCA
bodil.eriksson@sca.com

essentials
for everyday life™

www.sca.com